

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

23 decembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecători:

Galina Stratulat, Ion Druță,

Sveatoslav Moldovan, Iuliana Oprea

judecând recursul declarate de avocatul Miroljubov Rodica în interesele lui Vulpe Andrei, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Nicolaev Roman împotriva lui Vulpe Andrei privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2015,

C O N S T A T Ă :

La 11.02.2014, Nicolaev Roman a depus o cerere de chemare în judecată către Vulpe Andrei privind încasarea sumei de 70 550 lei cu titlu de penalitate, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 lei și taxa de stat achitată la înaintarea cererii de chemare în judecată în sumă de 2 117 lei.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 13.09.2013, Vulpe Andrei a încheiat cu Nicolaev Roman contractul de locațiune, prin care pîrîtul a luat în locațiune automobilul de model „Chevrolet Aveo”, n/î CPW 751, termenul locațiunii constituind perioada 13.09.2013 - 20.09.2013, însă în timpul exploatării de către Vulpe Andrei a autoturismului menționat, de către ultimul au fost încălcate sistematic prevederile pct. 2.6.1. a contractului de locațiune din 13.09.2013 și anume pîrîtul nu a respectat regimul de viteză stabilit în condițiile contractuale, care prin acordul părților a fost stabilit după cum urmează: viteza maximă pe traseele naționale 125 km/h, iar pentru localități viteza maximă constituie 85 km/h.

Menționează că, potrivit pct. 6.3.5. a aceluiași contract, încălcarea prevederilor pct. 2.6.1. se sancționează cu 850 lei pentru fiecare depășire în limitele de 5 la 20 km/h și respectiv în sumă de 1 700 lei pentru fiecare depășire mai mare de 21 km/h.

Afirmă că, potrivit Regulamentului Circulației Rutiere, limita de viteză este stabilită de maxim 90 km/h pentru traseele naționale și de maxim 50 km/h pentru localități și în acest sens limita stabilită de părți în contractul de locațiune constituie o marjă maximă permisă pentru exploatarea automobilului închiriat, iar depășirea respectivei marje constituie o distrugere intenționată a bunului închiriat, care urmează să fie sancționează în modul corespunzător.

Sustine că, potrivit pct. 6.3.5. a contractului de locațiune, părțile au indicat că „Respectiva penalitate este încasată din contul locatarului, în beneficiul locatorului

din considerentul că aceștia din start evaluează un posibil prejudiciu care se datorează utilizării necorespunzătoare a bunului de către locatar și care prin depășirea de viteză stabilite pune în pericol în mod conștient integritatea bunului, din ce motiv locatarul depășind limitele de viteză conștient își asumă riscul răspunderii materiale”.

Relevă că, părțile au convenit și asupra modului de constatare a încălcării punctului 2.6.1., fapt prevăzut la fel în pct. 6.3.5. a contractului, care indică: „Părțile au convenit ca faptul depășirii să fie constatat prin intermediul sistemului GPS”.

Invocă că, reclamantul a respectat înțelegerea părților și a stabilit toate depășirile efectuate de către pîrît, efectuînd extrase din sistemul GPS a automobilului conform bazei de date a companiei Moldcell prin sistemul Moldcell Transport Manager, iar analizînd toate aceste extrase a constatat că prin încălcările comise de Vulpe Andrei, în total acumulează o penalitate de 70 550 lei.

Precizează că, conform prevederilor contractului de locațiune, una din prestațiile lui Vulpe Andrei consta în a nu face și anume se axa pe faptul nedepășirii regimului de viteză stabilit, dar în acest sens se constată că pîrîtul, nu a dat dovadă de bună credință și în mod conștient și repetat a încălcat prevederile contractuale.

Specifică că, la data de 20.09.2013, Vulpe Andrei prin recipisa scrisă și semnată personal, a recunoscut faptul depășirilor, fiind de acord cu respectivele depășiri și obligîndu-se de a răspunde conform prevederilor contractului de locațiune din 13.09.2013, iar pentru a exclude un proces judiciar, în adresa pîrîtului de către reclamant a fost expediată o somație prin intermediul poștei recomandate, la data de 24.10.2013, însă această scrisoare, deși a fost recepționată la adresa pîrîtului la data de 25.10.2013, a rămas fără un efect pozitiv, astfel, la moment, pîrîtul Vulpe Andrei datorează reclamantului o sumă în mărime de 70 550 lei.

Indică că, cheltuielile de asistență juridică suportate de reclamantul Nicolaev Roman în mărime de 5 000 lei, sunt reale, necesare și rezonabile.

Explică că, instanța de judecată, urmează să încaseze cheltuielile cu privire taxa de stat de la partea care pierde procesul, din ce motiv consideră că taxa de stat în mărime de 2 117 lei, urmează să fie încasată din contul pîrîtului în beneficiul reclamantului.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 09 octombrie 2014 s-a admis acțiunea. S-a încasat din contul lui Vulpe Andrei în beneficiul lui Nicolaev Roman suma de 70 550 lei cu titlu de penalități, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 lei și taxa de stat achitată la înaintarea cererii de chemare în judecată în sumă de 2 117 lei, în total suma de 77 667 lei.

În motivarea hotărîrii, instanța de fond a reținut prevederile art. 512-514, 578, 602, 607 Cod civil, concluzionînd că pretențiile reclamantului sunt fondate, iar pîrîtul prin recipisa semnată, a recunoscut faptul încălcării obligațiilor contractuale și și-a asumat obligația de a răspunde conform clauzelor contractului.

La data de 25.02.2015, Vulpe Andrei a declarat apel împotriva hotărîrii instanței de fond, iar la 27.05.2015 a depus apel motivat, solicitînd repunerea în termenul de atac, admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea apelului a indicat că, hotărîrea primei instanțe este neîntemeiată și ilegală, urmînd a fi casată, deoarece contravine normelor dreptului material și procesual, iar la examinarea și adoptarea hotărîrii contestate nu au fost pe deplin constatate și elucidate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2015, a fost repus în termen Vulpe Andrei pentru înaintarea cererii de apel și a fost respins apelul declarat de Vulpe Andrei, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 09 octombrie 2014.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant nu și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului. Totodată, a fost indicat că, prima instanță a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și corect a aplicat normele de drept material și procedural și în consecință a adoptat o hotărîre legală și întemeiată.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 12.10.2015, avocatul Mirolubov Rodica în interesele lui Vulpe Andrei a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2015 și a hotărîrii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 09 octombrie 2014, cu pronunțarea unei hotărîri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea cererii de recurs, recurentul a invocat aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

În speță, recurentul a susținut că instanța de apel nu a dat apreciere faptului că prima instanță a examinat cauza în lipsa recurentului, care a fost citat prin citare publică, fără a fi administrate modalitățile alternative de citare.

Indică recurentul că pricina a fost examinată cu încălcarea competenței jurisdicționale, aspect care a fost invocat și în instanța de apel dar care a rămas fără apreciere.

Vulpe Andrei consideră că clauza contractului de locațiune indicată la pct. 2.6.1 contravine legii și este lovită de nulitate absolută, or limitarea vitezei contravine reglementărilor legale și sunt absurde.

La fel, recurentul invocă că suma pretinsă de reclamant cu titlu de penalitate, nu poate fi calificată ca atare, deoarece penalitatea presupune o evaluare prealabilă a eventualelor prejudicii cauzate bunului închiriat, iar în speță nu au fost cauzate careva prejudicii automobilului.

Recurentul a susținut că modalitatea de calcul și constatările limitelor de viteză este una inadmisibilă, prin prisma art. 122 CPC, iar indicațiile GPS-ului nu reprezintă o probă admisibilă, obținută în condițiile legii.

În același timp, recurentul solicită aplicarea prevederilor art. 630 CC, menționînd că încasarea sumei de 70 550 lei cu titlu de penalitate este aberantă și ieșită din orice limită a proporționalității.

La 21.12.2015, avocatul Cebotari Serghei în interesele intimatului Nicolaev Roman a depus referință, prin care și-a exprimat dezacordul cu argumentele acestuia și a solicitat respingerea lui.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul înaintat de Mirolubov Rodica în interesele lui Vulpe Andrei a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în instanța de apel și verificînd, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de intimat, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide temeinicia lui în parte, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin (1) lit. e) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Potrivit materialelor cauzei, Colegiul constată cu certitudine că, la data de 13.09.2013, Vulpe Andrei a încheiat cu Nicolaev Roman contractul de locațiune, prin care recurentul a luat în locațiune automobilul de model „Chevrolet Aveo”, cu n/î CPW 751, iar termenul locațiunii constituie perioada 13.09.2013 - 20.09.2013.

Din motiv că locatarul a încălcat sistematic prevederile pct. 2.6.1. a contractului de locațiune din 13.09.2013 și anume nu a respectat regimul de viteză stabilit în condițiile contractuale, care prin acordul părților a fost stabilit după cum urmează: viteza maximă pe traseele naționale 125 km/h, iar pentru localități viteza maximă constituie 85 km/h, locatorul a solicitat în instanța de judecată încasarea sumei cu titlu de penalitate conform pct. 6.3.5 care stipulează că, încălcarea prevederilor pct. 2.6.1 se sancționează cu 850 lei pentru fiecare depășire în limitele de 5 la 20 km/h și respectiv în sumă de 1 700 lei pentru fiecare depășire mai mare de 21 km/h.

Fiind investită cu acțiunea în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii înaintate de reclamantul-intimat, din motiv că pîrîtul prin recipisa semnată, a recunoscut faptul încălcării obligațiilor contractuale și și-a asumat obligația de a răspunde conform clauzelor contractului, iar instanța de apel a menținut această soluție.

Ținînd cont de circumstanțele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, atît instanța de fond, cît și cea de apel, just au constatat temeinicia în drept a reclamantului, însă neîntemeiat au hotărît încasarea integrală a sumei solicitate cu titlu de penalitate.

Or, în opinia instanței de recurs, suma încasată de prima instanță și instanța de apel este exagerată și diproportionat de mare în raport cu plata pentru locațiune.

Potrivit art. 512 alin. (1) CC, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

(2) Obligația poate fi pură și simplă sau afectată de modalități.

Potrivit art. 513 alin. (1) CC, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Potrivit art. 514 CC, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

După cum rezultă din circumstanțele pricinii, toate drepturile și obligațiile părților litigante au la origine contractul de locațiune din 13.09.2013.

În conformitate cu prevederile art. 572 alin. (1) CC, temeiul executării rezidă în existența unei obligații.

(2) Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform art. 602 alin. (1) CC, în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă.

(2) Neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

Analizând circumstanțele speței prin prisma normelor de drept evocate, instanța de recurs reține că actul care guvernează conduita părților în cadrul raportului judiciar-litigios este contractul de locațiune din 13.09.2013.

Astfel, prin acest contract, părțile au stabilit drepturi și și-au asumat obligații, inclusiv locatarul s-a angajat să respecte regimul de viteză, expres enunțat în condițiile contractuale, la exploatarea unității de transport închiriate. La fel, locatarul a consimțit expres acordul ca regimul de viteză să fie monitorizat prin sistemul GPS.

La caz, în timpul exploatării de către Vulpe Andrei a autoturismului închiriat, de către ultimul au fost încălcate sistematic prevederile pct. 2.6.1. a contractului de locațiune din 13.09.2013 și anume nu a respectat regimul de viteză stabilit în condițiile contractuale, care potrivit pct. 2.6.1. a fost stabilit după cum urmează: viteza maximă pe traseele naționale 125 km/h, iar pentru localități viteza maximă constituie 85 km/h.

În același timp, conform pct. 6.3.5, încălcarea prevederilor pct. 2.6.1 se sancționează cu 850 lei pentru fiecare depășire în limitele de 5 la 20 km/h și respectiv în sumă de 1700 lei pentru fiecare depășire mai mare de 21 km/h. Respectiva penalitate este încasată din contul locatarului, în beneficiul locatorului din considerentul că aceștia din start evaluează un posibil prejudiciu care se datorează utilizării necorespunzătoare a bunului de către locatar și care prin depășirea de viteză stabilite pune în pericol în mod conștient integritatea bunului, din ce motiv locatarul depășind limitele de viteză conștient își asumă riscul răspunderii materiale. Părțile au convenit ca faptul depășirii să fie constatat prin intermediul sistemului GPS.

În acest sens, instanța de recurs constată că, locatorul a respectat prevederile contractuale, or, potrivit materialului probator anexat, a stabilit toate depășirile efectuate de către locatar, efectuând extrase din sistemul GPS a automobilului conform bazei de date a companiei Moldcell prin sistemul Moldcell Transport Manager (f.d. 15-87), iar conform extraselor se constată că încălcările comise de Vulpe Andrei, constituie o penalitate în sumă de 70 550 lei.

Mai mult ca atât, locatarul Vulpe Andrei, la data de 20.09.2013, prin recipisa scrisă și semnată personal, a recunoscut faptul depășirilor de viteză, fiind de acord cu respectivele depășiri și obligându-se de a răspunde conform prevederilor contractului de locațiune din 13.09.2013 (f.d. 12).

Prin urmare, Colegiul constată cu certitudine că, în cadrul raportului litigios, locatorul și-a executat obligațiile asumate, iar locatarul le-a încălcat în mod sistematic, în speță obligația asumată de a nu depăși limita de viteză stabilită în contract, respectiv, cel din urmă este ținut să-l despăgubească pe cel îndreptățit în limitele statuate contractual ca urmare a încălcării obligațiilor sale.

În acest sens, afirmația recurentului cum că clauza contractului de locațiune indicată la pct. 2.6.1 contravine legii și este lovită de nulitate absolută, deoarece limitarea vitezei contravine reglementărilor legale și sunt absurde, Colegiul o consideră lipsită de consistență.

Or, Vulpe Andrei nu a invocat căreia norme de drept contravine această clauză contractuală. Mai mult, referirea recurentului la limitările de viteză statuate în Regulamentul circulației rutiere, nu au incidență asupra legalității clauzei date, deoarece stabilirea de către părți a unei limite mai mari de viteză în raport cu cele prevăzute în Regulament, vizează scopuri diferite și respectiv atrag și consecințe distincte.

Dacă în primul caz, statul prin organele sale a stabilit anumite limite de viteză în localități și pe traseele naționale, avînd drept scop asigurarea securității

circulației rutiere, în cazul din speță, locatorul a stabilit limitele de viteză pentru exploatarea automobilului închiriat, avînd ca sarcină evitarea cauzării de daune acestui bun.

În consecință, Colegiul conchide că această clauză contractuală (2.6.1) nu contravine prevederilor legale, așa cum invocă recurentul, deoarece respectarea ei nu scutește locatarul de respectarea limitei de viteză stabilite în Regulamentul circulației rutiere, care între alte are consecințe distincte de cele contractuale.

Prin urmare, instanța nu a constatat temeieri de nulitate absolută a acestei clauze, pentru a putea fi invocată din oficiu.

Mai mult ca atît, Colegiul reține și faptul că recurentul nu a contestat nici într-un fel atît contractul de locațiune în sine, cît și careva clauze ale lui, ci dimpotrivă, prin recipisa semnată la 20.09.2013, a confirmat o dată în plus obligațiile asumate, constatarea încălcării lor, precum și survenirea consecințelor statuate în contract (f.d. 12).

Colegiul consideră neîntemeiată și afirmația recurentului cum că suma pretinsă de reclamant cu titlu de penalitate, nu poate fi calificată ca atare, deoarece penalitatea presupune o evaluare prealabilă a eventualelor prejudicii cauzate bunului închiriat, iar în speță nu au fost cauzate careva prejudicii automobilului.

Potrivit art. 624 alin. (1) CC, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

La caz, suma de bani pretinsă de locatar se încadrează în prevederile legale ce definesc penalitatea, or, aceasta reprezintă evaluarea anticipată a prejudiciului cauzat prin exploatarea automobilului în condițiile încălcării obligației de a nu depăși viteza indicată.

Potrivit prevederilor art. 875 CC, prin contractul de locațiune, o parte (locator) se obligă să dea celeilalte părți (locatar) un bun determinat individual în folosință temporară sau în folosință și posesiune temporară, iar aceasta se obligă să plătească chirie.

Conform art. 888 CC, locatarul este obligat:

- a) să folosească bunul la destinație și în conformitate cu prevederile contractului;
- b) să păstreze și să asigure integritatea bunului;
- c) să acopere cheltuielile curente de folosire și întreținere în stare normală a bunului;
- d) să efectueze reparația curentă a bunului.

În acest sens, una din obligațiile esențiale ale locatarului este să folosească bunul în conformitate cu prevederile contractului.

Or, prevederile contractului stipulează între altele nedepășirea limitelor de viteză stabilite pentru localități și traseele naționale.

Referitor la afirmațiile recurentului cum că modalitatea de calcul și constatările limitelor de viteză este una inadmisibilă, prin prisma art. 122 CPC, iar indicațiile GPS-ului nu reprezintă o probă admisibilă, obținută în condițiile legii, instanța de recurs o apreciază critic.

După cum s-a menționat supra, atît la încheierea contractului, cît și pe durata executării lui, recurentul nu a contestat metoda de măsurare a vitezei. Mai mult ca atît, clauza care stabilește modalitatea de măsurare a vitezei prin sistemul GPS, statuată în contract, nu a fost contestată de către locatar, fiind de acord cu aceasta atît la momentul încheierii contractului, cît și la expirarea termenului acestuia.

Colegiul califică drept nefondate și afirmațiile lui Vulpe Andrei precum că instanța de apel nu a dat apreciere faptului că prima instanță a examinat cauza în lipsa recurentului, care a fost citat prin citare publică, fără a fi administrate modalitățile alternative de citare.

După cum rezultă din decizia contestată, instanța de apel a calificat drept nefondate argumentele referitoare la vicierea procedurii de citare a pîrîtului-apelant, concluzie susținută și de către instanța de recurs.

Potrivit art. 102 alin. (6) CPC, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces. Dacă persoana nu locuiește la adresa comunicată instanței, citația sau înștiințarea poate fi trimisă la locul ei de muncă sau la locul unde se află.

Potrivit art. 105 alin. (7) CPC, în cazul absenței temporare a destinatarului, persoana care urmează să înmîneze citația sau înștiințarea notează pe cotor locul în care acesta s-a deplasat și ziua cînd urmează să revină.

Astfel, Vulpe Andrei a fost citat prin înștiințare cu aviz de recepție la adresa de domiciliu cunoscută, însă citațiile au fost restituite cu mențiunea că destinatarul nu-i acasă și că este plecat peste hotare (f.d. 95,-96, 109-110).

Mai mult, instanța de fond a întreprins toate măsurile pentru aflarea domiciliului pîrîtului, în acest sens interpellînd Direcția de Documentare a Populației (f.d. 101), care a confirmat doar adresa deja cunoscută instanței: s.Pepeni, r-l Sîngerei (f.d. 104).

Potrivit art. 108 alin. (1) CPC, dacă locul de aflare a pîrîtului nu este cunoscut și reclamantul dă asigurări că, deși a făcut tot posibilul, nu a reușit să afle domiciliul acestuia, președintele instanței dispune citarea acestuia prin publicitate. Publicarea în presă se consideră citare legală.

În speță, Colegiul conchide că acțiunile instanței de fond privind citarea publică a pîrîtului, sunt legale, deoarece citațiile expediate în adresa acestuia la adresa cunoscută se întorceau fără a fi înmînate, iar un alt loc de aflare nu a fost stabilit, deși instanța a întreprins demersurile necesare.

Mai mult ca atît, contrar prevederilor art. 372 alin. (1) CPC, care stuează că părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă au fost în imposibilitatea să o facă la examinarea pricinii în primă instanță, Vulpe Andrei nu a prezentat în instanța de apel probe, pe care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne soluția adoptată. Or, potrivit art. 373 CPC, examinarea în instanța de apel presupune continuarea examinării cauzei prin verificarea circumstanțelor și a raporturilor juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Colegiul consideră neîntemeiată și afirmația recurentului cum că pricina a fost examinată cu încălcarea competenței jurisdicționale, aspect care a fost invocat și în instanța de apel dar care a rămas fără apreciere.

În primul rînd, instanța de apel s-a expus asupra argumentului apelantului privind încălcarea competenței jurisdicționale la examinarea pricinii litigioase.

Potrivit art. 38 alin. (1) CPC, acțiunea se intentează în instanța de la domiciliul pîrîtului.

Însă, legiuitorul a prevăzut competența de judecare a pricinilor și la alegerea reclamantului.

Astfel, potrivit art. 39 alin. (11) CPC, acțiunea născută din contractul în care se indică locul executării lui poate fi intentată și în instanța din acel loc.

Așa cum prin contractul de locațiune, o parte (locator) se obligă să dea celeilalte părți (locatar) un bun determinat individual în folosință temporară sau în folosință și posesiune temporară, iar aceasta se obligă să plătească chirie, rezultă că locul executării contractului este locul predării bunului, iar conform pct. 2.5.1 din contract, acesta este la str. Hristo Botev, 2/6, mun. Chișinău, adresă care este de competența Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

Mai mult, potrivit pct. 8.2 din contract, dacă litigiile nu pot fi soluționate pe cale amiabilă, părțile sunt în drept de a se adresa în instanța de judecată de la domiciliul locatorului.

Astfel, Colegiul reține că instanțele corect au concluzionat că Vulpe Andrei a încălcat obligațiile contractuale, motiv pentru care este ținut la plata penalităților stabilite pentru nerespectarea acestora, iar pretențiile lui Nicolae Roman sunt fondate.

În ceea ce ține de aplicarea prevederilor art. 630 CC, Colegiul reține următoarele.

Potrivit art. 630 alin. (1) CC, în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mari. La reducerea clauzei penale, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

(2) Nu se admite reducerea penalității în cazul în care aceasta a fost plătită.

Astfel, ca excepție, prevederile prezentului articol permit instanței de judecată să micșoreze clauza penală, atunci când aceasta este disproporționat de mare în raport cu prejudiciile real suportate de către creditor.

Această prerogativă este edictată de către legiuitor în scopul de a diminua sau exclude efectul negativ al clauzelor abuzive conținute în contracte, și respectiv de a asigura exercitarea cu bună-credință a drepturilor și obligațiilor civile.

La aprecierea disproporționalității clauzei penale, instanța de judecată va porni în fiecare caz concret de la astfel de împrejurări precum: durata neexecutării obligației, procentul excesiv de înalt al clauzei penale, depășirea substanțială a posibilelor prejudicii rezultate din neexecutarea obligațiilor, etc.

O importanță deosebită, în acest sens, o are determinarea cât mai concretă a întinderii prejudiciilor suportate de către creditor, deoarece în funcție de aceasta, instanța de judecată va stabili proporționalitatea dintre clauza penală și prejudicii.

Este de remarcat faptul că reducerea clauzei penale se înfăptuiește, conform principiului contradictorialității, numai la cererea părții care o invocă, adică a debitorului.

Norma în cauză (art. 630 CC) nu stabilește limita minimă pînă la care poate fi micșorată clauza penală, însă conform sensului acestui articol se poate de conchis că clauza penală poate fi micșorată pînă cînd ea va înceta să fie „disproporționat de mare”.

La caz, recurentul a solicitat aplicarea prevederilor art. 630 alin. (1) CC, invocînd că penalitatea pretinsă este excesiv de mare.

În acest sens, Colegiul susține ca întemeiată cerința recurentului, or, suma de 70 550 lei cu titlu de penalitate este disproporționat de mare în raport cu plata pentru locațiunea automobilului, care a constituit pentru o zi 525 lei, iar în total pentru perioada 13.09.2013-20.09.2013 a constituit 3 675 lei.

Mai mult ca atât, penalitatea pretinsă echivalează cu valoarea aproximativă a bunului luat în locațiune, conform site-urilor de specialitate.

La fel, mărimea clauzei penale pentru fiecare depășire de viteză (850 lei și 1700 lei), este foarte mare în raport cu însăși plata chiriei pentru o zi.

Însă, determinant pentru aprecierea disproporționalității, conform normei ce reglementează instituția micșorării clauzei penale, constituie faptul că locatorului nu i s-a cauzat nici un prejudiciu material prin depășirea vitezei stabilite în contract, or, acesta din urmă nu a probat un atare prejudiciu.

În această ordine de idei, Colegiul conchide că toate împrejurările descrise constituie circumstanțe excepționale care conduc la micșorarea clauzei penale disproporționat de mari.

Ținând cont de circumstanțele menționate și hotărînd în bază echitabilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit v-a reduce clauza penală pînă la valoarea locațiunii pentru perioada contractată, ceea ce va constitui 3675 lei.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că instanțele judecătorești corect au aplicat legea materială la soluționarea litigiului dedus judecării, iar prin actele cauzei a fost demonstrată prezența condițiilor necesare pentru răspunderea civilă și, în consecință, survenirea acesteia.

În același timp, Colegiul conchide că circumstanțele pricinii au fost cercetate în volum deplin, în speță fiind prezentate probe suficiente pentru a da o soluție de modificare a hotărîrilor în sensul diminuării mărimii sumei încasate cu titlu de penalitate pînă la 3 675 lei.

Ținând cont de cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de avocatul Mirolubov Rodica în interesele lui Vulpe Andrei.

Se modifică decizia Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2015 și hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 09 octombrie 2014 în sensul micșorării sumei cu titlu de penalitate dispusă încasării de la Vulpe Andrei în beneficiul lui Nicolaev Roman pînă la 3 675 (trei mii șase sute șaptezeci și cinci) lei.

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2015 și hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 09 octombrie 2014 se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță

Sveatoslav Moldovan

Iuliana Oprea